

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 170/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. februára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 10/2014 z 20. marca 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. marca 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Obo 10/2014 z 20. marca 2014 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konkurzného konania vedeného Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 6 K 234/2000 v pozícii veriteľky. Uznesením krajského súdu sp. zn. 6 K 234/2000 z 8. marca 2001 bol vyhlásený konkurz na obchodnú spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „úpadca“), a do funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu bol ustanovený [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pôvodný správca“). Uznesením krajského súdu sp. zn. 6 K 234/2000 z 25. februára 2009 bol do funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu ustanovený [REDAKOVANÉ] (ďalej len „nový správca konkurznej podstaty“), ktorý nahradil pôvodného správcu. Nový správca konkurznej podstaty podal 2. apríla 2012 žalobný návrh, ktorým sa proti pôvodnému správcovi konkurznej podstaty domáhal zaplatenia sumy 236 340,97 € z dôvodu nehospodárneho a neefektívneho nakladania s finančnými prostriedkami získanými správou konkurznej podstaty úpadcu. Dňa 18. septembra 2012 došlo k uzavretiu zmluvy o postúpení pohľadávok medzi pôvodným veriteľom úpadcu (obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]) ako postupcom a postupníkom (sťažovateľka), na základe čoho sťažovateľka nadobudla riadne prihlásenú a uznanú pohľadávku voči úpadcovi v sume 909,73 €, čím sa zároveň stala účastníčkou konkurzného konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 6 K 234/2000 v pozícii veriteľa.

Podaním z 25. októbra 2013 sťažovateľka krajskému súdu oznámila, že vstupuje do sporového konania medzi novým a pôvodným správcou konkurznej podstaty ako vedľajší účastník na strane navrhovateľa. Sťažovateľka odôvodnila pristúpenie *„právnym záujmom na výsledku tohto konania, pretože navrhovateľ ako aktuálny správca konkurznej podstaty úpadcu sa v tomto súdnom konaní domáha voči odporcovi ako bývalému správcovi konkurznej podstaty úpadcu zaplatenia sumy, ktorá bude použitá na uspokojenie veriteľov v konkurznom konaní 6 K 234/2000 a teda aj sťažovateľa“*.

Krajský súd uznesením sp. zn. 1 Cbi 3/2013 z 13. januára 2014 (ďalej len „uznesenie z 13. januára 2014“) sťažovateľku do konania o zaplatenie sumy 236 340,97 € ako vedľajšieho účastníka na strane navrhovateľa (nový správca konkurznej podstaty) nepripustil.

Proti uzneseniu krajského súdu z 13. januára 2014 podala sťažovateľka odvolanie, na základe ktorého bolo toto rozhodnutie potvrdené napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Dňa 5. júna 2014 sťažovateľka podala proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 2 Obdo V 9/2014 z 28. októbra 2014 odmietol ako neprípustné.

Podľa sťažovateľky „napadnutým rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 03. 2014 pod č. k. 5 Obo/10/2014-113, ktorým potvrdil napadnuté uznesenie prvostupňového súdu, bolo nepochybne porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovor a zákaz diskriminácie zaručený v čl. 14 dohovoru, a to z dôvodu, že uznesenie Najvyššieho súdu zo dňa 20. 03. 2014 pod č. k. 5 Obo/10/2014-113 je rozhodnutím nezákonným a protiústavným“.

Zo sťažnosti možno vyvodit', že za kľúčový právny problém v namietanej veci sťažovateľka považuje otázku prípustnosti vedľajšieho účastníctva. K tomuto problému sťažovateľka uvádza:

„Predpokladom prípustnosti vedľajšieho účastníctva v konaní je právny záujem toho, kto chce vstúpiť do konania, na výsledku sporu, t. j. jeho právny záujem na úspechu účastníka, na strane ktorého chce vstúpiť do konania. Takýto záujem má ten, právne postavenie ktorého bude rozhodnutím súdu priaznivo alebo nepriaznivo ovplyvnené (porov. Uznesenie NSSR, sp. zn. 2 Cdo 212/2012). Máme za to, že na strane sťažovateľa je daný právny záujem na výsledku tohto konania. Tento právny záujem vyplýva zo skutočnosti, že v prípade úspechu sťažovateľa v prebiehajúcim konaní bude vymožená suma zahrnutá do konkurznej podstaty úpadcu a následne z tejto sumy bude uspokojená i pohľadávka sťažovateľa ako veriteľa úpadcu. Výsledkom tohto konania teda bude ovplyvnené postavenie sťažovateľa, a to v tom zmysle, či bude alebo nebude jeho pohľadávka v rámci

konkurzného konania uspokojená. V predmetnej veci zastávame názor, že Najvyšší súd SR vo svojom napadnutom uznesení svojvoľne vykladal a aplikoval príslušné ust. § 93 ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. – Občiansky súdny poriadok, čím poprel účel a význam tohto zákonného ustanovenia. Vzhľadom k tomu, že Najvyšší súd SR túto vec nesprávne právne posúdil, zamedzil tým sťažovateľovi v účasti na sporovom konaní, čím porušil čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 46 ods. 1 ústavy. Predmetné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sa preto priamo prieči platnému zákonnému ustanoveniu, čím je založená protiprávnosť a protiústavnosť tohto uznesenia.“.

Sťažovateľka zároveň vyslovuje nesúhlas s názorom najvyššieho súdu prezentovaným v napadnutom uznesení, podľa ktorého vedľajšie účastníctvo v konaní nemožno založiť proti vôli účastníka, ktorého má vedľajší účastník podporovať, a s poukazom na konanie najvyššieho súdu vedené pod sp. zn. 3 Obo 21/1998 argumentuje opačným názorom, podľa ktorého „... pri splnení zákonnej podmienky pre pripustenie vedľajšieho účastníka do konania, ktorou je jeho právny záujem na výsledku konania, rozhodne súd o pripustení vedľajšieho účastníka aj proti vôli účastníka, vedľa ktorého sa má vedľajší účastník konania zúčastniť“.

Sťažovateľka ďalej argumentuje, že najvyšší súd vydal „dva diametrálne odlišné rozsudky v podobných, takmer rovnakých prípadoch, čo je podľa názoru sťažovateľa v rozpore so zásadou právnej istoty, ktorá je zakotvená tak v dohovore ako aj ústave. Najvyšší súd SR tak svojou neurčitosťou v judikatúre pozbavil sťažovateľa možnosti uplatňovať svoje práva na základe príslušných právnych predpisov, zatiaľ čo iným osobám nachádzajúcim sa v obdobnej situácii boli ich práva priznané, čím došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 a čl. 14 dohovoru, ako aj čl. 46 ods. 1 ústavy.“.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zákaz diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 20. 03. 2014, č. k. 5 Obo/10/2014-113 porušené boli.“

2. *Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 20. 03. 2014, č. k. 5 Obo/10/2014-113 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.*

3. *Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] náhradu trov právneho zastúpenia v sume 298,48 – EUR...“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania preskúmal, či sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 20 a § 50) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podstatou sťažnosti (vychádzajúc z jej petitu, ktorým je ústavný súd podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný) je preskúmanie ústavnej konformity tvrdenia sťažovateľky, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 10/2014 z 20. marca 2014 došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 dohovoru.

Zákonným predpokladom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Pri opatrení alebo inom zásahu sa lehota počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Podanie sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, III. ÚS 209/09).

Ústavný súd zistil, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 Cbi 3/2013 z 13. januára 2014 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 10/2014 z 20. marca 2014 nadobudli právoplatnosť 7. mája 2014, pričom sťažnosť bola ústavnému súde doručená až 24. marca 2015, teda zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd pritom zohľadnil ako rozhodujúcu skutočnosť, že sťažovateľka sťažnosťou nenamieta porušenie svojich práv rozhodnutím najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, čo je v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu (napr. III. ÚS 34/2012, III. ÚS 543/2012) nevyhnutným predpokladom na aplikáciu taktiež ustálenej judikatúry ústavného súdu, v zmysle ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súde začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) sťažovateľovi a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54), v prípade sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu (obdobne

napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, IV. ÚS 58/2011). Pri posudzovaní otázky dodržania lehoty na podanie sťažnosti ústavný súd totiž musí vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde a z toho, že ak sťažovateľ uplatnil mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietol ako neprípustný, mal namietať vo svojej sťažnosti aj postup dovolacieho súdu, resp. jeho rozhodnutie, čo však v danej veci sťažovateľka neurobila. Za splnenia tejto podmienky, aj keby došlo k situácii, že ústavný súd pochybenie v postupe a rozhodnutí dovolacieho súdu nezistí a porušenie práv sťažovateľky nevysloví, mohol by aj napriek tomu súčasne preskúmať aj rozhodnutie odvolacieho súdu (napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu).

Sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, v petite svojej sťažnosti nenamietala porušenie ústavou a dohovorom garantovaných práv rozhodnutím najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, prípadne postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Za týchto okolností bolo potrebné počítať plynutie lehoty dvoch mesiacov podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde od právoplatnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (ako odvolacieho súdu), a nie od právoplatnosti rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľky (m. m. II. ÚS 509/2015, II. ÚS 687/2015), a preto ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. februára 2016